

Bij deze dan

Van Roland Smulders verschenen eerder

Een spoor van Adam, roman, 2016

Geef mij de schuld, roman, 2017

Parels en draken, columns, 2018

Weg naar de vrijheid, roman, 2019

Bij deze dan

Roland Smulders

Schrijver: Roland Smulders
Coverontwerp: Roland Smulders
ISBN: 9789402188905
© 2019 Roland Smulders

Wieke

Je kunt Wieke op verschillende manieren beschrijven. Het ligt er maar aan volgens welke maatstaf je wilt oordelen. Ze oogt als een wat naïeve vrouw van ergens tussen de dertig en de vijftig, misschien zegt dat alles wat iemand moet weten om zich een beeld van haar te vormen. Een onbestemde vrouw van onbestemde leeftijd. Een vrouw die ergens tijdens haar ontwikkeling vergeten is verder te lopen.

Kwaad zit er niet in. Je hoeft alleen maar te kijken om dat te weten. Ze is het type vrouw dat zelf niet rookt, maar in noodgevallen direct op zoek gaat naar lucifers om een ander uit de brand te helpen. Een leuke tijd zul je niet met haar hebben, maar je mag wel roken. Zelf heb ik mijn mening klaar zodra ik haar op televisie zie: Wieke is een vrouw voor de zweethut.

Ik verdeel het vrouwelijke deel van de mensheid sinds enige tijd in categorieën. Er zijn vrouwen die het leven nemen zoals het komt en er zijn vrouwen die met een gekleurde doek om de verder blote lendenen in een zweethut kruipen om daar te verbinden met andere zweethutjes. Je komt nergens zo fijn bij jezelf als in een door gloeiende stenen opgewarmde tent. Ze hebben de gewoonte overgenomen van de natuurvolkeren, heb ik begrepen. In de ogen van de Wiekes van deze wereld is wat van die kant komt onbedorven en puur.

Er zijn meer mensen die in een sauna duiken. Finnen en gays lusten er ook pap van, maar niet om fijn bij zichzelf te komen en zeker niet gehuld in een gekleurde doek. Ze hebben een kater of een erectie waar ze van verlost willen worden. Bij Wieke moet je met die onzin niet aankomen. Drinken doet ze alleen brandnetelthee en aan een erectie wil ze niet eens denken. Mannelijke zweethutters zijn in haar beleving uitdrukkelijk van deelname uitgesloten.

Voor het brein is een verblijf in de zweethut niet goed. Dat bewijst Wieke door het ene foute antwoord na het andere te geven. Hersenen houden niet van hitte. Ik vrees het ergste voor haar. Als ze niet stopt met die ongezonde hobby, valt er straks niets meer te vinden bij zichzelf. Ze moet later niet zeggen dat ik haar niet heb gewaarschuwd.

Zelfkennis

Ik ga toch weer met de fiets tegenwoordig. Omdat het minder vermoeiend is dan lopen, maak ik mezelf wijs. En daar komt bij dat ik het ontzettend druk heb. Het klinkt allemaal heel plausibel, maar dat geldt voor meer smoesjes.

De ware reden voor mijn beslissing toch weer op de fiets te stappen is echter mijn korte spanningsboog. Wandelen duurt te lang en als iets te lang duurt, ga ik piekeren. De eerste weken is dat niet zo erg, maar na een tijdje is het nieuwe er wel vanaf. De huizen langs de route kan ik dan inmiddels dromen en ook de gezichten die ik tegenkom zijn dezelfde gezichten als die van de vorige dag. Ik begin me te vervelen en het duiveltje dat al eerder mijn leven overhoop gooide, begint zich te roeren. Op wie probeer ik indruk te maken met mijn zogenaamd gezonde levensstijl?

Het duiveltje weet welke snaar hij moet raken om mij aan het wankelen te brengen. Ik ben niet het type om op wie dan ook indruk te maken en iedereen weet dat raadgevingen over een gezondere manier van leven bij mij op een rotsachtige bodem vallen. Zoiets kun je niet veranderen door ineens te gaan wandelen.

Er is een oude volkswijsheid die zegt dat God ter plaatse straft. In mijn geval komt die waarschuwing uit. Mijn fiets is al op leeftijd en een van de remkabels is al eerder gebroken. Niet echt een probleem, want zo snel fiets ik meestal niet. Met één rem kan ik prima uit de voeten. Deze keer eindigt het ritje echter bijna met een ramp. Op het moment dat ik wil afremmen, breekt ook de laatste kabel en rijd ik nog net niet het huis aan de overkant van de weg binnen. Met gevaar voor lijf en leden weet ik op tijd van de fiets te springen en verrek ik nog snel een spier ter hoogte van mijn heup. De boodschap van boven is duidelijk. Voor mijn gezondheid is wandelen beter dan fietsen. Dat weet ik dan ook weer.

Gezondheid

De regering moet volgens een advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid stoppen met haar pogingen het relatieve gezondheidsverschil tussen hoger en lager opgeleiden te verkleinen. De maatregelen die de regering verzint helpen volgens een medewerkster van de WRR toch niet en kosten bakken met geld.

Relatief gezondheidsverschil is een begrip dat uitleg behoeft. Stel dat mensen met een hogere opleiding gemiddeld 80 jaar worden en mensen met een lagere opleiding 70 jaar. Afhankelijk van het getal waarmee je begint te rekenen heeft de laatste groep dan een levensverwachting die ruim 10 procent achterblijft. De regering probeert deze achterstand in te lopen en ziet niet graag gebeuren dat er straks een verschil is van 20 procent of meer. Alle maatregelen komen uit de kast om het tij te keren. Bij een levensverwachting van respectievelijk 90 en 80 jaar is het absolute verschil nog altijd tien jaar, maar relatief is er dan toch maar mooi grote winst geboekt.

De WRR tilt er minder zwaar aan en ik vraag me af wat de reden is voor de welgemeende raad aan de regering niet zo nauw te kijken. Vinden de leden van de WRR soms dat mensen met een hogere opleiding – hun soort mensen dus – recht hebben op een langer leven? Dan hadden de anderen maar beter moeten opletten in de klas. Boontje komt om zijn loontje.

Vroeger kreeg ik al de raad toch vooral door te leren en geen genoegen te nemen met een baan in de fabriek. Intuïtief wisten mijn ouders dat kennis niet alleen macht betekende. Er hangt meer van af. Geestelijke bagage is het toegangskaartje tot een lang en gezond leven. Braaf verveelde ik me stierlijk in schoolbanken en doorstond ik de minachtende blikken van klasgenoten die zich beter voelden. Allemaal voor de goede zaak en ook een beetje om thuis geen problemen te krijgen. Nu maar hopen dat de WRR het bij het juiste eind heeft. Het zou vervelend zijn om later lachend te worden uitgezwaaid door iemand die na enkele jaren lagere school al begonnen is van het leven te genieten.

Reclame

Het is een zwakheid, dat weet ik heel goed, maar schreeuwerige reclame ervaar ik steeds meer als een bron van ergernis. Op een normale manier schijnt er niet meer gesproken te kunnen worden. Mannen en vrouwen gillen alsof ze zojuist de jackpot van de Staatsloterij hebben gewonnen en de bewegingen die ze daarbij maken wekken de indruk dat ze door een snode technicus zijn aangesloten op het lichtnet. De beelden wisselen elkaar af in een tempo waarvan ik bijna een aanval krijg. Ik grijp gekweld naar de afstandsbediening om in ieder geval het lawaai buiten de deur te houden.

Vroeger had ik er minder last van. Het kan iets zeggen over de reclame van tegenwoordig, maar ook over mijn afgebrokkelde weerstand. Ik sta open voor de mogelijkheid dat ik door mijn leeftijd minder goed tegen dat drukke gedoe kan. Geschreeuw en elkaar snel afwisselende beelden zijn niet aan mij besteed. Waar zijn de reclames van vroeger gebleven. Eigenwijze ventjes met pindakaas en slingerende strepen op het wegdek die het wenselijk maakten even naar Apeldoorn te bellen. Destijds was reclame nog een welkome onderbreking van het saaie programma.

Misschien moet ik mezelf eens streng toespreken. Op deze manier loopt het verkeerd met me af. Ik kijk al meer naar de uitzendingen van Omroep Max en nu begin ik ook al te zeuren over vroeger. Straks ga ik nog op zoek naar een caravan om met Martine en haar bejaarden op vakantie te kunnen. En van daaruit is het een kleine stap naar de biljarters die in het cultureel centrum bij elkaar komen omdat ze thuis ook maar wat zitten te zitten. Met een stok tegen een bal tikken geeft nog enige betekenis aan het leven.

Zover moet ik het niet laten komen. Ik blijf jong tot het echt niet langer gaat. Alleen die herrie van de reclame mogen ze van mij houden. Als ze het weer eens te bont maken, grijp ik gedecideerd naar de afstandsbediening.

Houdbaarheidsdatum

Op zondagochtend ga ik bij mijn vrouw langs. Het is zo'n gewoonte waarvan ik weet dat hij eigenlijk geen zin heeft, maar waarvan ik toch geen afstand wil doen. Vroeger ging ik vaker, maar met het verstrijken van de jaren kwam er een beetje de klad in. Er zijn andere dingen die ook moeten gebeuren en als het regent, vind ik het geen pretje door de modder te banjeren.

Voor alle duidelijkheid: ze is overleden. Niet dat iemand denkt dat ik haar levend ergens in de wildernis heb geparkeerd. Zelfs ik begrijp dat je dat niet kunt maken. Levende echtgenotes moet je in principe gewoon mee naar huis nemen.

We hebben het over wat me op dat moment zoal bezighoudt. Ze zegt niets, maar luisteren gaat haat nog goed af. Met een oude lap veeg ik tijdens het vertellen het zand van de granieten randen. Met wat goede wil zou je dat een vorm van multitasking kunnen noemen.

Het leven gaat weer zijn gangetje. Ze begrijpt dat het zo werkt. Verdriet heeft een uiterste houdbaarheidsdatum. Ze is niet weg uit mijn gedachten, maar toekijken doet ze tegenwoordig toch meer vanuit de achtergrond. Zolang ik haar plaats niet aan een ander geef, vindt ze het geen groot probleem.

'Volgende zondag kom ik weer', mompel ik bij het afscheid. 'Als het tenminste niet regent.' Thuis wachten nog de nodige huishoudelijke werkzaamheden. Ik moet weer een keer rond met de stofzuiger. En er is die middag wielrennen op televisie. Ze hoeft zich over mij echt geen zorgen te maken. Maandag haal ik wel. Een nieuwe week waarin ik het te druk heb om haar heel erg te missen. Voor ik het weet is het weer zondag en als het weer geen roet in het eten gooit, gaat het dan weer kriebelen. Even langs het kerkhof. Ze ligt al op mij te wachten.

De nieuwe mens

Als het aan de toekomstvoorspellers ligt, heeft de mens zijn langste tijd gehad. Wie denkt dat ik spoken zie, heeft de laatste tijd duidelijk niet opgelet. Je kunt tegenwoordig de televisie niet aanzetten of het onderwerp komt in een of andere vorm aan de orde. Robots kunnen ons binnenkort op alle terreinen vervangen en ze stellen ons dankzij kunstmatige intelligentie voor we het door hebben in slimheid compleet in de schaduw. En de gevolgen zijn verstrekkend. Ouderen krijgen voortaan gezelschap van een eigen robotvriendje en samen gaan ze dan de robothond uitlaten bij de dichtstbijzijnde oplaadpaal uitlaten. Eind goed, al goed.

Die hond is de nieuwste vondst van onze doorgedraaide Frankensteins en ze zijn er bijzonder over te spreken. Het ding is zo lelijk als de nacht, maar echte honden heb je ook in alle soorten en maten. Ouderen zien de dingen toch niet meer zo scherp. De batterij op pootjes heeft de toekomst en het scheelt bovendien een hoop zakjes en gevloek op het trottoir. Vergeet God en Zijn schepping. Wij gaan verder waar Hij niet durfde te gaan. Aan de horizon gloort de dageraad van de nieuwe mens en deze keer kunnen wij zeggen dat het goed is.

Zelf juich ik de nieuwste ontwikkelingen niet toe. Computers zijn gemaakt om stukjes te schrijven en foto's op te slaan. Als je iets zoekt om mee te praten of om mee te gaan wandelen, dan kun je beter voor iets levends kiezen. De nieuwe mens en zijn beste vriend zijn dingen met printplaten en draadjes. Ondanks alle kunstmatige intelligentie en verkooppraatjes net zo levenloos als een stuk steen.

Gelooft iemand echt dat de mens evolueert tot een betere versie van zichzelf als we vervangen worden door een verzameling schroefjes? Dan ben je toch niet te redden. Als de laatste mens de laatste adem uitblaast, is het einde oefening. En wie dan de computer nog even uitlaat hoef ik niet te weten.

Het zal mijn tijd wel duren, neem ik aan. Met de realiteit van de nieuwe mens mogen latere generaties leren leven. Maar laat niemand het wagen met een gezelschapsrobot aan te komen als ik in mijn

kamertje zit te vereenzamen. Met mijn laatste krachten zal ik dat dure ding verdrinken in de toiletpot. Dat het mij in de ogen van de wetenschappers tot de Kaïn van de nieuwe wereld maakt, heb ik er graag voor over.

Ansichtkaart

Nederland is toch echt het land van de ongekende mogelijkheden. Wie zoals Volkert voorwaardelijk op vrije voeten is na een levensdelict moet zich vanzelfsprekend melden bij de reclassering, maar over de vorm van dat melden valt te praten. In plaats van zelf langs te komen, mag hij ook af en toe schriftelijk laten weten hoe het gaat.

De regeling is bedoeld om het Volkert mogelijk te maken zich in het buitenland te vestigen. Het is een argument waarvoor ik begrip kan opbrengen. Als er al een land bereid wordt gevonden Volkert van ons over te nemen, dan mag dat niet afketsen op een formaliteit. En nee, we hoeven hem niet terug te hebben. Dat ze er in dat land maar gelukkig mee zijn.

Een kleine tip wil ik hem nog wel meegeven. Je hebt schriftelijk en je hebt schriftelijk. Als hij enkele keren per jaar een ansichtkaart stuurt met de mededeling dat hij de tijd van zijn leven heeft, kan het Openbaar Ministerie daar weinig van zeggen. Veel meer valt er ook niet te vertellen.

Hebben we hiermee het laatste van Volkert gehoord? Ik hoop het van harte, maar geloven doe ik het niet. Een verblijf in het zonnige buitenland is ideaal voor het schrijven van een boek over een bewogen leven. Andere schrijvers hebben dit verband tussen temperatuur en inspiratie al eerder ontdekt. We schreeuwen nu wel dat het schandalig is, maar straks rennen we als gekken naar de boekhandel om de details van destijds eindelijk uit de eerste hand te vernemen.

En reken er maar op dat de talkshows tegen de tijd dat het boek uitkomt voor hem in de rij staan. Met liefde en plezier betalen ze voor zijn vakantie in Nederland. Van morele bezwaren willen ze niets weten. Iedereen heeft tenslotte recht op de kans nog iets van het leven te maken in een prettige omgeving en dat geldt ook voor Volkert.

Kleurtje

Even waanden de tegenstanders van Zwarte Piet zich de grote overwinnaars. Bij de intocht van Sinterklaas zouden dit jaar alleen zogenaamde Veegpieten op het toneel verschijnen. De illusie werd de volgende dag alweer ruw verstoord. Er was sprake van een misverstand, liet de kennelijk op de vingers getikte leiding van onze nationale publieke omroep weten. Er kwamen weliswaar alleen Veegpieten, maar Pieten die vaak genoeg door de schoorsteen gaan, krijgen natuurlijk onvermijdelijk een egaal zwart kleurtje. De organisatie van de intocht kan dat ook niet helpen.

Van dat laatste geloof ik overigens geen woord. De organisatie kan er niet alleen best iets aan doen, tussendoor wassen bijvoorbeeld, Ze jaagt de Pieten willens en wetens net zo lang door het rookkanaal tot de Pieten letterlijk zwart als roet zijn. Gewoon om de tegenstanders lekker in de gordijnen te krijgen. We zijn in Nederland dol op tradities en de strijd tegen Zwarte Piet hoort inmiddels net zo bij het feest van de grote kindervriend als pepernoten en de uitzending van Paul de Leeuw.

De sfeer van het protest zal dit jaar wel weer behoorlijk grimmig worden. Humor is bij de tegenstanders steeds verder te zoeken, zeker nadat ze vorige keer voor joker stonden op de snelweg. Ga er maar rustig van uit dat ze dat niet opnieuw laten gebeuren. Met militaire precisie trekken ze dit jaar al dagen tevoren de troepen samen rond de plaats waar Sinterklaas voet aan wal zal zetten. Met spandoeken en slaapzakken verschuilt ons nationale geweten zich in de struiken tot het grote moment is aangebroken.

Ooit zullen ze hun strijd wel winnen, neem ik aan. En heel erg is dat niet. Met een Veegpiet aan de zijde van Sinterklaas kunnen we ook leven. Waarschijnlijk zal dat zwarte ook zonder protesten op den duur verdwijnen als we toe zijn aan iets nieuws. Maar dat vertellen we natuurlijk nog niet aan die heethoofden. Het is veel te leuk om hun verontwaardiging nog wat op te stoken. Sinterklaas vieren zonder dat het land op zijn kop staat is niet helemaal echt.

Drankhangen

In Finland schijnt het helemaal hip en trendy te zijn om met niet meer aan dan het ondergoed op de bank te ploffen en een stuk in de kraag te drinken. Finnen hebben er een apart woord voor, maar dat is door normale mensen niet uit te spreken. Daarom gebruik ik de Nederlandse vertaling: drankhangen.

Je wordt als rechtgeaarde Fin ook absoluut niet met een scheef oog aangekeken als je na een avondje op de bank met bloeddoorlopen ogen bij de baas komt. Het tegendeel is het geval. Zuipen in ondergoed is balsem voor de gezondheid, zeggen de deskundigen en de Finse overheid maakt er dan ook nadrukkelijk reclame voor. Laat de rest van de wereld er maar om lachen. De echte Fin drinkt zich klem, op de bank en in zijn Finse onderbroek.

Wat het geheim van de methode is, durf ik niet te zeggen. De deskundigen hebben de bodem van het mysterie nog niet bereikt. Moet het een bank zijn, of werkt het ook met een leunstoel? En worden er nog speciale eisen gesteld aan het ondergoed? Finnen hebben kennelijk een voorkeur voor de lange onderbroek, maar ik kan me voorstellen dat niet iedereen daar gelukkig van wordt.

Misschien zit de kneep hem in het naar binnen gieten van voldoende alcohol. Het ondergoed is alleen bedoeld om te voorkomen dat een beschonken Fin op het idee komt nog even naar de cafetaria te rijden. Met een lange, groezelige onderbroek laat hij dat wel uit zijn hoofd.

Zelf drink ik niet – de laatste keer vond ik mezelf terug toen ik bezig was kotsend de toiletpot te omhelzen – en dat is eigenlijk best jammer. Drankhangen lijkt me best een leuke hobby. Eindelijk eens geen vermanend vingertje als ik op de bank zit te dromen met mijn pijpen en de koffie binnen handbereik. Wie zegt dat ik ongezond bezig ben, zit er helemaal naast. Vraag het maar aan de Finse deskundigen.

Iconen

In Amsterdam zullen ze er wel spijt van hebben dat ze Groen Links op het schild hebben getild. Nauwelijks zijn de idealisten een beetje gewend aan de luxe van een stevige positie in het college van burgemeester en wethouders en de eerste wolfsharen worden al zichtbaar door de camouflage van de schaapskleren.

De grote letters voor het Rijksmuseum die de hoofdstad zo lekker op de kaart hebben gezet trekken te veel toeristen en gaan met de groenlinkse groeten naar het stort. Het is een draconische maatregel waar weinig mensen begrip voor kunnen opbrengen. Een feit waar de idealisten op hun beurt geen boodschap aan hebben.

Mij verbaast de drammerige opstelling eerlijk gezegd niet. Ik wantrouw mensen die altijd weten te vertellen hoe anderen zich hebben te gedragen. Er wordt niet voor niets gezegd dat je op je kippen moet passen als de vos begint de passie te preken. Ze doen wel alsof ze op de bres staan voor wat duurzaam en sociaal is, maar ik vraag me af of ze niet vooral voor de eigen zaak strijden.

Er wonen veel aanhangers van Groen Links in Amsterdam. Misschien is het toeval, maar die idealisten hebben vaak een inkomen waar gewone mensen nooit aan toe zullen komen. Met hun duurzaam verworven centen kochten ze een onderkomen in de Amsterdamse binnenstad, want ze willen natuurlijk niet opgescheept zitten met burens die hun idealen niet delen. En op drommen fotograferende toeristen zitten ze al helemaal niet te wachten. Dat die lui maar naar Drenthe gaan om keien vast te leggen op de gevoelige plaat. Amsterdam moet weer de speeltuin van de intellectuele elite worden.

Mijn laatste twijfel verdwijnt als ik een groenlinkse juffrouw vurig hoor pleiten voor de terugkeer van de Stint. Waarom is het uitgerekend iemand uit die hoek die het rijverbod van tafel probeert te krijgen? Ik heb een boosaardige fantasie. Van een bakfiets vooruit trappen worden ook idealisten moe. Hebben ze soms gebruik gemaakt van de situatie en massaal de Stints overgenomen van de wanhopige kinderdagverblijven? Met inruil van de bakfiets, want daarmee mogen kinderen wel worden vervoerd. Nu de buit binnen is, willen ze er

natuurlijk wel ongehinderd mee langs de Amsterdamse grachten kunnen scheuren.

Ik gun het ze van harte en daarom adviseer ik ze geen halve maatregelen te nemen. Naar de Nachtwacht komen ook veel toeristen kijken en misschien blijven ze dat ook doen zonder die letters. Het gemeentebestuur van Amsterdam kan maar beter ook die publiekstrekker van de hand doen. Er is vast wel een provinciaal museum te vinden dat zich liefdevol over beide iconen wil ontfermen.